İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41,45

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/4510
Karar No. 2026/4133
Tarihi: 30.04.2026

●YETKİ BELGESİ OLMADAN İMZALANAN TİS'İN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ
●YETKİ BELGESİNİN BULUNMASI DURUMUNDA HÜKÜMSÜZLÜĞE İLİŞKİN KURALLARIN UYGULANAMAYACAĞI

ÖZETİ Somut uyuşmazlıkta, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmiş 25.05.2023 tarihli ve 255397 sayılı yetki belgesi bulunmakta olup belirtilen yetki belgesine istinaden toplu görüşme süreci gerçekleştirilmiş ve sürecin sonunda Yüksek Hakem Kurulunun 13.02.2025 tarihli kararı ile toplu iş sözleşmesi oluşturulmuştur. Davacılar vekili belirtilen yetki belgesinin hukuka aykırı düzenlendiğini, geçersiz olduğunu ileri sürmektedir.
Bu açıklamalara göre, somut olayda bir yetki belgesi bulunduğundan, 6356 sayılı Kanun'un 45. maddesinin uygulanması hukuki olarak mümkün değildir. Bu itibarla, davacılar vekilinin yetki belgesinin hukuka aykırı düzenlendiği ve dava dilekçesinde ileri sürdüğü diğer iddiaları çerçevesinde işin esasının incelenmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile davanın usulden reddine yönelik yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili dava dilekçesinde; müvekkili Şirketlerin 1283302.006 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) dosyası üzerinden Bilkent Şehir Hastanesinde işveren ile yapılan sözleşme kapsamında personel istihdam ettiğini, davalı Öz Sağlık ve Sosyal Hizmet İşçileri Sendikasının (Sendika) toplu iş sözleşmesi yapma ehliyeti ve belgesi olmadığını, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 04.05.2023 tarihli ve 249352 sayılı yazısı ile Öz Sağlık-İş Sendikasının yetkili olduğuna dair yetki tespiti yapıldığını, yetki tespitine itiraz edildiğini, yetki tespitine itiraz davasında ihtiyati tedbir kararı verildiğini, dolayısıyla yetki tespiti kesinleşmeksizin düzenlenmiş olan yetki belgesinin hükümsüz ve geçersiz olduğunu, Yüksek Hakem Kurulu öncesi sendika tarafından yapılmış olan görüşme çağrısı, arabuluculuk görüşmesinin de usule uygun olarak yapılmadığını, yetki belgesi olmadığı için geçersiz olduğunu, yetki belgesi hükümsüz olduğuna göre Sendika tarafından 20.10.2023 tarihinde Yüksek Hakem Kuruluna yapılan başvurunun da ehliyetsizlik sebebiyle hükümsüz olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığının 13.02.2025 tarihli ve 2023/473 Esas, 2025/104 Karar sayılı toplu iş sözleşmesinin hükümsüzlüğünün tespiti ve iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Sendikanın toplu iş sözleşmesi konusu işyerinde yetkili sendika olduğu Mahkeme incelemesi ve kararı sonucu sabit ve kesin olduğundan huzurdaki davanın reddi gerektiğini, müvekkili Sendikanın Bakanlıkça yapılan yetki tespiti ve verilen yetki belgesi akabinde Kanun'da belirtilen işlemleri süresi içinde yaptığını, ayrıca toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ve işlemlerinin yapıldığı tarihlerde verilmiş bir ihtiyati tedbir kararı da bulunmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; somut olayda 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 45. maddesi uyarınca yetkisizlik nedeniyle toplu iş sözleşmesinin iptal edilebilmesi için öncelikle Bakanlığa başvurarak bu hususun tespitinin istenilmesi gerektiği, bu hususun bir dava şartı olduğu, huzurdaki dosyada Bakanlığa yapılan herhangi bir başvuruya ya da Bakanlık tarafından yapılan herhangi bir tespite rastlanmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacılar vekili temyiz dilekçesinde; dava dilekçesinde belirttiği ve istinaf

dilekçesinde tekrarladığı sebepleri ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, toplu iş sözleşmesinin hükümsüzlüğünün tespiti istemine ilişkindir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" kenar başlıklı 53/1 hükmü şöyledir:

"İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki" kenar başlıklı 41/1 hükmü şöyledir:

"Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarıdan fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki itirazı" kenar başlıklı 43. maddesi şöyledir:

"(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki belgesi" kenar başlıklı 44. maddesi şu şekildedir:

"Tespit yazısına süresi içinde itiraz edilmemişse sürenin bitimini takip eden altı iş günü içinde; yapılan itiraz reddedilmişse ya da kendisine yetki şartlarına sahip

olmadığı bildirilen sendikanın itirazı sonucunda yetki şartlarına sahip olduğunu tespit eden kesinleşmiş mahkeme kararının tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde; ilgili sendikaya, Bakanlıkça bir yetki belgesi verilir."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki belgesi bulunmaksızın yapılan toplu iş sözleşmesi" kenar başlıklı 45/1 hükmü şöyledir:

"Yetki belgesi bulunmaksızın yapılan bir toplu iş sözleşmesinde taraflardan birinin veya ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı ve bu nedenle sözleşmenin hükümsüzlüğü, Bakanlıkça durumun tespitinden itibaren kırk beş gün içinde, ilgililerce veya Bakanlıkça mahkemede dava yolu ile ileri sürülebilir."

Diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Hukukun uygulanması" kenar başlıklı 33. maddesi şöyledir:

"Hâkim, Türk hukukunu resen uygular."

Belirtmek gerekir ki maddi vakıaları anlatmak taraflara, hukuki nitelendirme yapmak ve uygulanacak kanun maddelerini belirlemek yetkisi hâkime aittir. Bir başka ifadeyle tarafların ileri sürmüş olduğu maddi vakıaların hukuki nitelendirmesini yapmak, yani somut olay ya da ilişki bağlamında işlerlik kazanacak olan hukuk kurallarını araştırıp bulup, olay veya ilişkiye doğru bir biçimde uygulamak, hâkim tarafından resen yerine getirilmesi gereken bir görevdir (Süha Tanrıver, Medeni Usul Hukuku, Cilt I, Ankara, 2021, s.409).

Somut uyuşmazlıkta, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmiş 25.05.2023 tarihli ve 255397 sayılı yetki belgesi bulunmakta olup belirtilen yetki belgesine istinaden toplu görüşme süreci gerçekleştirilmiş ve sürecin sonunda Yüksek Hakem Kurulunun 13.02.2025 tarihli kararı ile toplu iş sözleşmesi oluşturulmuştur. Davacılar vekili belirtilen yetki belgesinin hukuka aykırı düzenlendiğini, geçersiz olduğunu ileri sürmektedir.

Bu açıklamalara göre, somut olayda bir yetki belgesi bulunduğundan, 6356 sayılı Kanun'un 45. maddesinin uygulanması hukuki olarak mümkün değildir. Bu itibarla, davacılar vekilinin yetki belgesinin hukuka aykırı düzenlendiği ve dava dilekçesinde ileri sürdüğü diğer iddiaları çerçevesinde işin esasının incelenmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile davanın usulden reddine yönelik yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

30.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.